

Na osnovu čl. 80 stav (5) i 81. stav (14) Zakona o bankama ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/17) i čl. 5. stav (1) tačka h) i 19. stav (1) tačka c) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/17) i čl. 7. stav (1) tačka h) i 12. stav (1) tačka d) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 03/18), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj 08.10.2024. godine donosi

ODLUKU O POSEBNIM MJERAMA KOJE BANKA PRIMJENJUJE U VANREDNIM OKOLNOSTIMA – POPLAVE IZ OKTOBRA/LISTOPADA 2024. GODINE

Član 1.

Predmet

- (1) Ovom odlukom utvrđuju se posebne mjere koje banka primjenjuje u vanrednim okolnostima sa ciljem ublažavanja negativnih ekonomskih posljedica i očuvanja stabilnosti bankarskog sektora Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH), a koje se odnose na:
 - a) odobravanje olakšica klijentima banke koji su direktno ili indirektno pogođeni negativnim posljedicama vanrednih okolnosti,
 - b) posebna pravila za upravljanje kreditnim rizikom, koja banka primjenjuje u slučaju da odobri posebne mjere klijentu.
- (2) Banka odobrava olakšice, odnosno posebne mjere iz člana 3. ove odluke klijentima sa ciljem prevazilaženja poteškoća sa kojima se suočavaju i oporavka u cilju urednog izmirivanja obaveza prema banci.
- (3) Odredbe ove odluke primjenjuju se na banke sa sjedištem u FBiH kojima je Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija) izdala dozvolu za rad.

Član 2.

Pojmovi

Pojedini pojmovi koji se koriste u ovoj odluci imaju sljedeće značenje:

- a) **Vanredne okolnosti** za potrebe ove odluke podrazumijevaju nepredviđene događaje koji mogu dovesti do materijalnih šteta i spriječenosti klijenata banke u otplati kreditnih obaveza na nivoima pogođenih jedinica lokalnih samouprava, kantona ili entiteta u Bosni i Hercegovini, čiji nastanak je proglašen od strane nadležnog organa.
- b) **Kreditne obaveze** su potraživanja banke od fizičkih i pravnih lica nastalih po osnovu ukupnog iznosa dospjele i nedospjele glavnice, obračunate i nenaplaćene kamate i naknade vezane za kreditno-garancijski posao, kao i potraživanja po finansijskom lizingu i faktoring poslovima u skladu sa zaključenim ugovorom.
- c) **Klijent banke** je fizičko ili pravno lice čija je kreditna sposobnost pogoršana, odnosno čiji su izvori za otplatu smanjeni i time onemogućeno ili će biti onemogućeno izmirivanje obaveza prema banci, ukoliko je to posljedica negativnog utjecaja vanredne okolnosti.
- d) **Materijalno značajan iznos** ima isto značenje kao u Odluci o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (u daljnjem tekstu: Odluka o upravljanju kreditnim rizikom).
- e) **Posebne mjere** su privremenog karaktera i odnose se na pružanje mogućnosti odgode plaćanja kreditnih obaveza, restrukturiranja kreditnih obaveza ili druge olakšice koje imaju za posljedicu modifikaciju izloženosti koju je banka odobrila fizičkim i pravnim licima zbog vanrednih

okolnosti koje mogu dovesti do otežanog izmirenja njihovih kreditnih obaveza prema banci, uz poduzimanje svih ostalih mjera za upravljanje kreditnim rizikom radi ublažavanja negativnih posljedica na kreditnu i otplatnu sposobnost klijenta banke, održivost njegovog poslovanja i poslovanje banke.

Član 3.

Posebne mjere

- (1) Posebne mjere koje banka može odobriti klijentima iz člana 2. stav (1) tačka c) su:
 - a) moratorij, odnosno, odgodu u otplati kreditnih obaveza uz obustavljanje obračuna kamata i dodatnih naknada na iznos kreditnih obaveza za vrijeme trajanja moratorija,
 - b) uvođenje „grace“ perioda za otplatu glavnice kreditnih obaveza u slučaju kredita koji se otplaćuju anuitetno na period od najduže 12 mjeseci,
 - c) produženje krajnjeg roka za otplatu kredita koji se otplaćuju anuitetno,
 - d) produženje roka dospijeca kredita sa jednokratnim dospijecom, uključujući i revolving kredite i prekoračenja po transakcionim računima na period od najduže šest mjeseci, pri čemu bi klijenti tokom tog perioda mogli koristiti i dio izloženosti koji je bio neiskorišten na dan modifikacije,
 - e) odobravanje dodatnog iznosa izloženosti za potrebe prevazilaženja njegovih trenutnih poteškoća sa likvidnošću,
 - f) druge mjere koje banka poduzima u cilju olakšanja servisiranja kreditnih obaveza klijenta, oporavka i uspostave održivog poslovanja klijenta.
- (2) Posebne mjere iz stava (1) ovog člana mogu da uključe i druge modalitete prilagođavanja načina i dinamike otplate kreditnih obaveza, primjerene olakšice i druge oblike koje banka samostalno može predložiti kao podršku za klijente iz člana 2. stav (1) tačka c) ove odluke u okviru postojeće regulative.
- (3) U okviru posebnih mjera iz st. (1) i (2) ovog člana, banka je dužna provoditi sve potrebne aktivnosti radi adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom i prilagodbe trenutnim i privremenim okolnostima u poslovanju, sa ciljem stvaranja uslova za naknadni oporavak i ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih vanrednim okolnostima na održivost poslovanja klijenta.
- (4) Tretman posebnih mjera iz ovog člana mogu da imaju mjere koje je banka odobrila na osnovu pojedinačne analize kreditnog rizika ili rizika portfolija i/ili proizvoda, sektorske strukture izloženosti, na osnovu kojih je procijenila da će odobrene mjere omogućiti u narednom periodu uredno izmirenje kreditnih obaveza prema banci.
- (5) Banka će odobravati posebne mjere samo klijentima iz člana 2. stav (1) tačka c) ove odluke.
- (6) Banka je dužna objaviti informacije o posebnim mjerama na svojoj službenoj internet stranici u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ove odluke.

Član 4.

Modalitet

- (1) Banka je dužna da za klijente iz člana 2. stava (1) tačke c) ove odluke definiše primjeren modalitet koji sadrži posebne mjere iz člana 3. ove odluke koji će pomoći klijentima da u narednom periodu uspostave održivi model poslovanja i uredno izmiruju kreditne obaveze prema banci.
- (2) Modalitet može sadržavati jednu ili kombinaciju više posebnih mjera, na osnovu zahtjeva klijenta i pojedinačne kreditne analize, temeljem kojih je banka procijenila da će odobrene mjere pomoći klijentu da u budućem periodu uredno izmiruje svoje obaveze prema banci.

- (3) Banka može definisati modalitet za pojedinačnog klijenta ili na portfolio osnovi.
- (4) Prilikom definisanja modaliteta za pravna lica koja imaju izloženosti u drugim bankama i nedepozitnim finansijskim institucijama, banka treba da aktivno djeluje u cilju usaglašenog djelovanja sa drugim bankama i nedepozitnim finansijskim institucijama u pronalaženju zajedničkog modaliteta za naknadno prilagođavanje realnih mogućnosti otplate kreditnih obaveza.

Član 5.

Moratorij

- (1) Moratorij, u smislu ove odluke, predstavlja odgodu plaćanja kreditnih obaveza definisanih u članu 2. stav (1) tačka b) ove odluke i prestanak obračuna dodatnih naknada, redovne i zatezne kamate na iznos dospjelih potraživanja.
- (2) Moratorij kao jedna od posebnih mjera u okviru modaliteta može se ugovarati najduže do šest mjeseci za klijente banke kod kojih je zbog vanrednih okolnosti utvrđeno značajno oštećenje ili potpuno uništenje poslovne ili privatne imovine, ili mjesta stanovanja ili poslovanja, tako da isto privremeno ne može služiti primarnoj namjeni, kao i za klijente koji mogu dokumentovati da su radi ovog događaja njihovi prihodi umanjeni ili će potencijalno biti umanjeni više od 50% u odnosu na period kada je vršena prethodna procjena kreditne sposobnosti.

Član 6.

Ostale modifikacije

- (1) Modifikacija izloženosti podrazumijeva izmjenu nekih ili svih uslova originalnog ugovora, te se smatra značajnom modifikacijom u smislu Odluke o upravljanju kreditnim rizikom, odnosno banka prestaje priznavati originalnu stavku finansijske aktive i počinje priznavati novu stavku, ali nije u obavezi da utvrđuje da li predmetna stavka predstavlja imovinu stečenu uz umanjene vrijednosti (POCI imovina).
- (2) U okviru primjene posebnih mjera, kamatna stopa za modificirane izloženosti ne može biti veća nego što je bila definisana važećim ugovorom. Navedeno se ne odnosi na posebnu mjeru iz člana 3. stav (1) tačka a) ove odluke, a shodno odredbi iz člana 5. stav (1) ove odluke.
- (3) Prilikom ugovaranja posebnih mjera, banka ne može naplaćivati dodatne naknade za izvršene usluge, odnosno naknade povezane sa modifikacijom izloženosti.
- (4) Za promjene prvobitno ugovorenih uslova kredita, banke su u obavezi obezbijediti saglasnost svih ostalih ugovornih strana u kreditnom poslu.

Član 7.

Posebna pravila za upravljanje kreditnim rizikom

- (1) Banka ne može odobriti posebne mjere u skladu sa ovom odlukom klijentima kod kojih postoji kašnjenje u izmirivanju obaveza prema banci duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu, odnosno klijentima koji su klasifikovani u nivo kreditnog rizika 3.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana banaka može odobriti posebne mjera samo klijentima čije su izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 3 na osnovu uslova prema kojima se smatra izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema banci definisanih odredbama Odluke o upravljanju kreditnim rizikom (UTP kriterij).
- (3) Banka modifikacije kreditnih obaveza koje su bile raspoređene u nivo kreditnog rizika 1 ili 2 na dan modifikacije označava u svom informacionom sistemu kao modifikacije uzrokovane tekućim potrebama dužnika, a modifikacije izloženosti koje su raspoređene u nivo kreditnog

rizika 3 na dan modifikacije označava u svom informacionom sistemu kao restrukturirane izloženosti.

- (4) Izloženost nastala usljed modifikacije kreditnih obaveza klijenta koje su u trenutku modifikacije bile raspoređene u nivo kreditnog rizika 1 može biti zadržana u nivou kreditnog rizika 1 na dan modifikacije, a dalje raspoređivanje izloženosti u nivoe kreditnog rizika za vrijeme važenja ove odluke zavisit će isključivo od kriterija broja dana kašnjenja u materijalno značajnom iznosu. Pri tome, kriterij značajnog povećanja kreditnog rizika neće se uzimati u obzir (stavljanje na tzv. „watch“ listu, kriteriji za pogoršanje finansijskih pokazatelja dužnika definisani internim aktima banke i sl.).
- (5) Izloženost nastala usljed modifikacije kreditnih obaveza klijenta koje su u trenutku modifikacije bile raspoređene u nivo kreditnog rizika 2 može biti zadržana u nivou kreditnog rizika 2 na dan modifikacije, a dalje raspoređivanje izloženosti u nivoe kreditnog rizika za vrijeme važenja ove odluke zavisit će isključivo od kriterija broja dana kašnjenja u materijalno značajnom iznosu. Pri tome, banka nije tokom trajanja ove odluke u obavezi da razmatra ispunjenost uslova da se smatra izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema banci (UTP kriterij) shodno odredbama Odluke o upravljanju kreditnim rizikom, izuzev kriterija koji se odnosi na pokretanje stečajnog postupka ili likvidacije dužnika. Banka može rasporediti ove izloženosti u nivo kreditnog rizika 1 samo nakon isteka perioda oporavka definisanog Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom.
- (6) Izloženost nastala usljed modifikacije kreditnih obaveza klijenta koje su u trenutku modifikacije bile raspoređene u nivo kreditnog rizika 3 zadržava se u nivou kreditnog rizika 3 i može se rasporediti u nižu kategoriju izloženosti samo nakon isteka perioda oporavka definisanog Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom.
- (7) Banka može kao referentni datum za utvrđivanje nivoa kreditnog rizika i broja dana kašnjenja koristiti datum 30.09.2024. godine umjesto datuma modifikacije.
- (8) Banka ne može smanjivati procenat pokrivenosti izloženosti očekivanim kreditnim gubicima bez otplate modificirane ili restrukturirane izloženosti.

Član 8.

Odobrenje posebnih mjera

- (1) Banka može posebne mjere iz člana 3. ove odluke provoditi na osnovu zahtjeva fizičkog i/ili pravnog lica ili njihovo korištenje može pokrenuti samoinicijativno u okviru redovnog procesa praćenja potraživanja u kašnjenju, imajući u vidu negativne ekonomske posljedice (direktne i/ili indirektne) uzrokovane vanrednim okolnostima.
- (2) Klijent banke može podnijeti zahtjev za odobravanje posebnih mjera iz člana 3. ove odluke u pisanoj formi najkasnije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ove odluke, uz prilaganje dokaza da je isti direktno ili indirektno pogođen negativnim posljedicama vanrednih okolnosti.
- (3) U slučaju da je klijent banke pretrpio indirektnu materijalnu štetu (gubitak tržišta, kupaca, dobavljači i dr.), banka će od klijenta tražiti dodatnu dokumentaciju definisanu internim aktima banaka, a koja dokazuje nastanak štete za klijenta usljed vanrednih okolnosti.
- (4) Banka će svojim internim aktima utvrditi dodatne kriterije koje klijenti moraju ispunjavati da bi im odobrila posebne mjere iz člana 3. ove odluke, te dokumentaciju koja je potrebna za dokaz da je klijent direktno ili indirektno pogođen negativnim posljedicama vanrednih okolnosti.
- (5) Prije odobrenja posebnih mjera propisanih ovom odlukom, banka je dužna da klijente upozna sa mogućnostima korištenja istih, svim uslovima i efektima posebnih mjera.
- (6) Banka je dužna utvrditi način evidencije o postupanju u skladu sa odredbama iz ovog člana i osigurati potpunu dokumentovanost provedenih postupaka.

Član 9.

Izveštavanje

- (1) Banka je dužna osigurati praćenje realizacije posebnih mjera, voditi posebne analitičke evidencije na način da sve aktivnosti o odobravanju i ugovaranju posebnih mjera iz ove odluke i njihovi efekti budu pregledni i dostupni za potrebe banke, kao i u svrhu nadzora koji obavlja Agencija.
- (2) Banka je dužna izvještavati Agenciju o efektima realizacije posebnih mjera u skladu sa formom i u rokovima koje će propisati direktor Agencije.

Član 10.

Rok trajanja

Ova odluka je privremenog karaktera i primjenjuje se do njenog opoziva od strane Agencije.

Član 11.

Stupanje na snagu

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj: U.O. -01V-01/24
Sarajevo, 08.10.2024. godine

PREDSJEDNICA
UPRAVNOG ODBORA

Ivanka Galić, dipl.ecc., s.r.